

ئەكشن لە دراما و فیلمی کوردی دا . . . ھەیدەر ەبدولھەمان

وشی ئەكشن (action): ئێو وشەییە كە دەرھەندەرەكان لەكاتی تەمارکردنی وێڵ و ئەك ئەماژێك بە دەست پەكردنی تەمار کردن لەگەڵ پانی و وێڵگرتن و لەتەك لوكەشنى دیمەنەكان بەدەنگەكى بەرز بەسەر ھونەرکارەكان و ئەكتەرەكان بەكارى دەنن وشى ئەكشن.

ئەكشن – لە سەندەدا وشەییەكى ئینگلیزى بەواتای جوولە کردن، ئەگا لەبوون، دەست پەكردن بەكارەك دەت، كە لە ی دەنگ و ئەماژ پەكردن، گوزارشتى لە دەرەت،

لەفیزیكىشدا بەمانای گەڵەین لەشۆن و دەست پەكردنی كار، بەرەو ئاراستە و ئەمانجەكى دیاری كراو .

ئەكشن لەدراما و سینەماشدا بەمانای ئەو دیمەنانە دەن، كە بەدیمەنى توندو تیژی و ئەو دووان، كوشتن و بەین ، تەقە و تەقاندنەو، بزوو تەوێ پەڵەوان بازی ناسراون.

ئەم پەناسە بە ئەو فیلم و ئەو زنجیرە تەلەزىیەیانە دەگوترا كە لەسەدەى بیستەم بەرھەم ھاتوون.

بەلام دواتر ئەو شوناسە بە ئەكشن گەڵە و ئەو فیلم و زنجیرانەى گرتە خەى كە لە ھەلیەدى نوێ بەرھەم ھاتوون، كەمەڵە ئەكتەرى گەورەى بواری ئەكشن پەلى ناسراون .

لەئاسیادا جەرە ئەكشنەكى تەیبەتى باو كە پشت بەھونەرى كوشتار بەشیرو خەنجەرەم و كەرەستە سەرەتایەكانى دیکەى شەك بەكار ھاتوون، بەتەیبەت بە فیلمە مژووێ و ئەینیەكان .

دواتر ئەو كەرەستانەى شەك لەگەڵ پەشكەوتنى زەمان گەڵەن، بەتەیبەت دواى جەنگى جیھانى یەكەم و دوویم .

كوردو ئەكشن:

كەمەڵەگەى كوردی لە رەى مژووێەكى خوەناوى، ھەموو ژيانى لەئەكشنەدا بەسەر بردوو و زەرەك لەمژووێ نەتەوێكەى بەشەو شەو و تراژیدیای گەورە و بەسەرھاتى جەرگ بە بەسەر بردوو، لەو تراژیدیانەى كەم لە فیلم و دراما ئەكشنە جیھانىەكاندا وێڵەیان ھەبوو، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا ئەرەزووى بینینى دراما و فیلمى ئەكشن دەكات، بەتەیبەت ئەو دراما و فیلمانەى سەربردەى خەبات و بە فەرمانەكى سەرنج ئەكەش قارمانیەتى كورد دەگەڵنەو، .

بەلام ئەگەر ئەكشن و ئەزانست و دوورو نزیکى لە كورد سەر بکەت ،

هونډري زړه ډېر ښه کارى دراميدا.

بې تاييډت كېشې كاديرو د رهنډري پسې، لوانډى لې بواوى ديزايينى ديمښى ئېكشن دا خاوند ئېزموونن، بې تاييډت لې هونډري كوشتارو كارلېكې د نځيېكان، تېقاندنې و شتى تر.

لې ووى هونډريېو :

لوازى د بېندرېت لې نووسينى سيناريې، كېشې كېمى گرې چينيان تېدايې، هېست بېدووبارې كردنې وې بېرېكې ديمښ هېي، كېمى كارى درامايى لې ووداوېكاندا.

نواندن :

وېاي بوونى تواناي باشى نواندن بېگشتى ، بېمېام بېشى زړى ئېكترېكېنى ئېمې شارېزاييان نيې لې بواوى نواندن بې ئېكشن، هېروا نواندن بې ئېكشن پېويستى بې تواناي جېستېي بېهېز هېي، هېر بېيېش (جېسېن عېلى خان) بې بېشى دووېمى زنجيرې دراماي ئېكشن بايېخى زړى بې هندرېن عېبدولېحمان دا.

ئېكترېرانى ئېمې لې ئېكشندا كېم ئېزموونن، بېيې پېويستيان بې كاتېكى زړى اېهېنان هېي، بې تاييډت لې ووى جېستېي و لې ووى بېكارهېنانى چېك ، يان ئېسپ سوارى.

گرنگې د رهنډري هېوې ئېوې بدات ئېكترېرى خېمې بې دراماي ئېكشن بېكار بېنې بې هاتن لې فېرمى ئېكشن، ئېمې دې بېتې بونياتېك بې نايندنې دراماي كوردى.

بېمېام هېندنې ئېكترېر بېر لېوې بېرژوېونديې تاييډتېكېنى خېيان دېخېنې پېش بېرژوېونديې گشتيېكو هېوې دېدنې ئېكترېرى ناسراوى تر بېكار بېنن بې بېرزكردنې وې ئاستى ناوداريېتى بې دراماكان و قېرخ كردنى ناو.

بېيې تې وېك بېنېر كاتې دېبېنى د رهنډري زړتر بايېخى بې هېنانې پېشېوې ئېكترېرى فارسى دېدات، بېرت بې ئېوې دېچې كې بېچاوېكى نرمتر تې ماشاي ئېكترېرانى خېمان بېكېيت،

بېمېام ئېمې حاېتې لاي هېموو د رهنډريكان وېك يېك نيې، هېر بې نموونې د رهنډريكى وېك جېليل زېنگېنېو جوان بامېنى هېچ ئېكترېركې غېيرې كوردبيان بېشدارى پې نېكردووې، بېمېام ئېمې حاېتې لاي (جېسېن عېلى) شتېكى ترې، دراماكانى پېن لې ئېكترېرى ئېنگليزو تورك و فارس و عېرېب.

ئېمېش لې ئېنجامدا بې بېرژوېوندى دراماي كوردى هېناكېوېتېوې.

بېمېام د رهنډريكى وېك جېسېن عېليش پاساوى خې هېي بې بېكارهېنانى ئېكترېرى غېيرې كورد - و لوانډيې پېت بې خې هېر ئېمې كورد نېن ئېكترېرى بيانى بې بېرهنډريكانى خېمان مورتورې

دککین، ئوو تا مستفا عقادیش ئنتنی کوینی ئمریکی هئناو،
ئمریکی و فئیسکانیش عومرش ریفیان ب ریی لرانسی عری بی
هئناو.

ل نواندنا گز هئی سووری نی ب بشداری کردن ، بکو
تواناو لوشاوی و ناوداری تی ر دبین ل دیاری کردنی
ئکتیرکان، بپی بژوو ندی گشتی بره م م م، بام چونک ئمئی
کورد توانای کی سنوور دارو نا س قامگیری دارایی و هونری
سنووردارمان هئی، لزر حا تدا دکک وین بازنی کی تایب تی.

قیرانی تیمی پسپر:

لکاتی خ ئاماد کردن ب ک کردن وئی ئنجام کان ، ووب ووی
ک م گرفت دبین و ، لوان:

گرفتی پیدا کردنی دیزاینی شئ کان، ل ووی س ربازی،
ب کاره نانی چک .

دکر ئامراز پشک و توو کان ئاماد بکر ، بام وک پیویست
ناخرن بوار ج ب ج کردن و، ب هئی:

کاتی زر ب اه نانی ئکتیرکان

دابین کردنی د ره نری پسپر ل بوار ئکش دا .

دابین کردنی ئ و سینارستان ی شارزای نووسینی ف رمی درامای
ئکش،

ل س ووی ه موویان و پشتگیری دارایی و بره ه نانی کی ن خش ب
ک شراو

د ره نری ئکش :

ب گشتی ئ و درامایانی ک ئکشیان تیا ی، پیویستیان ب ج ر ک ل
شارزایی و پسپری ه ی و ه موو د ره ن ر ک ناتوانت کار ل ئکش
بکات ، بام :

1. د توانت ل و دیم نانی پیویستن ، پنا ب کسانی پسپر برت ،
ب تایب ل دیم نی ش و ش و برنگار بوون وئی شئی د ست و
ی خ و، شئی س ربازی و تقین و و ب کاره نانی بارووت و ئ سپ
سواری و پا ووان بازی، ب کاره نانی چک و ج ر کانی دیکئی ئکش.

2, د ب ت ئ و د ره ن ر ی کار ل فیلم و درامای ئکش د کات،
شارزایی کی زری ه ب ت ل بوار ت کنیکی و هونری و ن گرتن و
م نثار و ووناکی و ه موو گ ز کانی دیکئی دراماو ب هاوس نگی
ت و ر کان ب و ببات.

3. توانای پش ووی کردنی تیم هونری کانی ه ب ت ب ی ک و.

ی ک م فیلمی ئکشنی کوردی:

. فیلمی (گردی پییر ز) ی د ره ن ر (جوان بام رنی) ب ی ک م فیلمی

پر فیهتالی ئه کشن داد ندرت له مژووی سینما ی کوردی دا ، به و پهی یه کم ئه زموونی سینما یی په کهه نا که سروشتی کردار و گه ان وای نه ته وایی ته که یه کترکرد ، تا به یه کی هونه ری په شکله کرد که خه باتی په شم رگه له دژی هه زی داگیرکه ره به رجسته بکات. له نواندنی جهاد ده پاک ، حه م عه لی خان ، عه بدولی حه م جوان . فیلم که ئه گه رجی به کوالیته کی نزم و توانایه کی کم به ره م هه توو ، به مام له گه ئه و شه که م ئه ئامازه ی گرنگی له که م گه گای کوردی ئاما ره په دا له وان :

1. خه باتی ئا فره تی کورد

به رجسته ی خه باتی ئا فره تی کورد ده کات ، له به ره کانی شه دا شان به شانی برا په شم رگه کانیان .

2- ئا یای کوردستانی یه کگرتوو :

فیلم که ناوازه ی به وای دروشمی کوردستانی گه ور به ره ده کات و ، به به ئه وای لایه نگری هه ئا ید له ژیا یه کی حزبی و په کخراوه کی سیاسی دیاری کراوی حزبی بکات .

ئه و به ره م نو نه رایه تی بانگه وازه کی ته وای ناسیه نالیستی ده کرد ، که هه و ته ریب به ت له گه خه و نه کانی ئازادی و سه ر به خه یی ، به په چه وانه ی هه نه که زنجیره ی هه و چه رخی کوردی .

3- گه شه سه ندنی ته کنه له ژری و دا به زینی نا و نه ک :

هه ره چه نه به ره م مه ده رنه کان ته کنیکی په شکله و ته وای و نه گرتن و ده ره نه نانیان ته دایه ، به مام زه رجار به ده ست که می نا و نه که کی تونده و ده نا نه ن ، به ره که ی و و که شه دوو بار به کار ده نه و ، یان له په یام نه یشتمان په ره یید کانیان به تا ده بنه و .

4- ئه حی نهایش له ابردودا :

ئه که ته ره کانی ابردوو به جه شه و خر شه کی گه ور ته ید ته مند بوون که له با و نه کی قوو به ده زی نه ته و یه و سه ر چا وای گرت به و ، ئه م با و نه له ئه دای ئه استگه یان و کاریگه ره کانیان دا نه نگدان وای هه بوو .

5- مه ا و ته چوون :

به ره م کانی په شه و به سه ر چا و یه کی سه نوو ردار به ره م ده ه نه ران ، به مام هه زیان له مه ا نه کی به رزدا بوو ، به و په یه ی هه موو کار مه نه ده کان با و نه یان به گرنگی په یام که هه بوو .

ئه م سه ره ئه ی خه رجه رده ی بودجه یه کی زه ر ، لاوازی ته کنیکی زه نه به هه ی خراپی دامه زرانده ی کار مه ند و نه بوونی ئامانه کی

بذکرہ تی۔

فیلمی (خولہ پیز)

لـ نووسين و سيناريٲو د رهره ناني (جليل زنگنه) سا ي 999
1 بهرهم ها توو . فيلم كي ديكي ئي كشن بوو .

للّٰہ نوا ندنی: مستحقّ فا ئد حمّ د، ژیان ئیبراہیم خا ت، عا لی
نوری، سمکّ عا زیز، .

یہ کام درامائی کشن :

درامای (گڏڊلوول) سيناريٽو و ڊهره ناني (جليل زنگنه) بڻيل ڪم ٿيل زموني دراماي ٿيل ڪشني ڪوردي دا ڊنڊرٽ، و لڏسالي نالي 2005 – 2013 سڏ وڙيل.

وٲرزی یٲکٲم و دووٲمی 50 ئٲلقٲ بوو، وٲرزی سٲٲیٲمی 60 ئٲلقٲ.

زنجیرہ درامای کوارکوں 4

نووسين و سيناريي سعودي ئاھم

لـ د ر ه ن ا ن ی د ر ه ن ذ ر ن ا س ر ح س ن

بەرھەمى ساھى 2010 ى وەزارەتى رەئىسلىرى و لاوانى حكومەتلى
ھەرقەمى كوردستان

۲ کشش

ل جوار بش يکھا توو، ه ر بش و 30 ئلق ي.

نواندنی : جيهاد دٲپاک، ئازاد جٲلال، دايکی ئاريان، سٲوسٲن
عٲلی، قاسم عٲبدولستار، سعود ئٲحمٲد،

زنجیر □ درامای رأ بوون –

نووسینی : هاو و قادر و شید

دوره‌ها، نانی، زخم‌ها، گر

درا ما یہ کی کامیابی تھی ، سیاسی ، نئی کشن

باس لـ میخذ تید کا نی یـش ا یـین د کات

نواندنی : علی کفریم، دایکی ئاریان، دلبر مستفا، حکیمات
هندی، کژاا، بدو، مریوان ئیبراهیم، شاناز محممد،

درامای گورگ‌کان - سیناریو و Drehbuch میهران شیری

زنجریں کی چوار و رزی 30 ئلقی یی یلیسی ، تاوان ، ئکشذ

بہارِ مہمیں ساہی 2021 ی کیمیا نیای سام یر دکشن

میهران شیر، یونس حم کا، ژین س رتپ ، محم
شروانی، بکر م عروف، بکر مستفا، سنگر خورشید...

زنجیرِ درامای (ئادیا بین) سیناریو و دہرہ نانی (حسان)
(علی خان)

دوو و رز ہ ر و رز کی 30 ئلق ی .

بەرھەمى ساۋى 2025 ى كوردستان تىقى پ.

[illegible]

کاشاکانی بوردیم ئۆکش:

درامای ئۆكش و ئۆك درامای ئاسای نی و ئۆچووی
 بۆره مه نانی زۆر، بۆیه درامای ئۆكش ه میش بۆو بۆووی
 كۆشای دارایی د بۆت و ، كۆ نگو د سۆاتی بۆره مه نانی
 كاتی بۆت و نۆتوان ت بۆرد و ام بۆت ، بۆیه كۆ مپانیا
 بازرگانیه كان خۆیان بۆ دوور دۆگرن لۆ بۆره مه نانی دا ،
 مۆگۆر تۆنها حزب كۆن بۆ تۆمار كۆردنی مۆژو و
 سۆرو ریه كانی خۆیان لۆ دۆدن، ئۆ و تۆ درامای ئۆك
 گۆرد لۆل كۆ سپۆنسۆر حزب كۆی پشتگیری دارایی لۆ بۆی ،
 لۆ بۆشی سۆید مۆدا و سۆتا، كۆچی زنجیر درامای ئادیابین بۆ
 یۆكۆم جار لۆ مۆژووی درامای كۆردی دا لۆ و رزی دوو میدا
 ملی نۆك دۆلاری تۆپۆ اند .

[illegible]

1. پشتگیری حزبی لهه موو کاتکدا زامن نیه، ټنگه هره کاتک ئایدل لژی و سیاسی دراماکان بگدرت، بهره مه کانیش به نیو چیه به جیه دم منن وک زنجیره درامای گدرده لولوی جلیل زنگنه، به یه ده بهت بیر له دروازیه دیکه ی ئلتار ناتیف بکینه و گوتهاری دراماکان بگه یه لگوتهار کی ته سکی حزبه و، به گوتهار کی نیشتمانی و نه ته و بی.

د سټاټ بددين سيناري نووس و د رهځنځرگان ک لټر
کافي بهرهه ځنځر حزبېگان د ربڼ و به تټوانين و
نژمووني نازادو سر به ځي ځيان کار بکن،
کرتي تايېتي به او په بڼن کې به رهه مه ناني به رهه مي ناپاب

زۆرۈر زىيانچىكى دارايى نابلەت ، ئۆگەرنەنە ھەممۇ ھىلاكى و ماندوو بوونەكانمان بى ھەددەر دىچن.

2. پەۋىستە لى بىر كادىرى ئامادەكراۋى ھونەرى بىانى ، ھەۋەلى دروست كىرنى كادىرى ئۆلتەرناتىقى كورد بدەين، بى ئۆۋەلى بى سېۋىنە ھەريەكە لىۋان بېتە خشتەك بى بونىاتى ئاينەلى درامە كوردى، بى تايىتە لى ۋەۋى ۋەنەگرتن، موزىك ، ۋوناكى ، گرافىك...

3. رەھاتەن لىسەر فەرمى ھەنەنى دىستەلى ئامادەكراۋى ھونەرى لى بىانىەكان ، كەشە پىشەيە كەكەكەۋەكە بوۋەكە زىترەكەت و دىرفەتى رەھاتەن لىدەستە داتە و ماۋەلى بى دىستە ھەنەنى سەربەخەلى دراما دوورتە دىكاتەۋە.